

Соціально-економічне становище України за 2021 рік

(у цьому повідомленні дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

Населення

Чисельність наявного населення в Україні, за оцінкою, на 1 грудня 2021р. становила 41208,1 тис. осіб.

Загальне скорочення чисельності населення в січні–листопаді 2021р. склало 380,2 тис. осіб. При цьому природне скорочення становило 399,1 тис. осіб (на 118,8 тис. осіб більше, ніж за відповідний період 2020р.), міграційний приріст – 18,9 тис. осіб (на 11,1 тис. осіб більше).

Кількість живонароджених у січні–листопаді 2021р. становила 250,9 тис. осіб, померлих – 650,0 тис. осіб.

Доходи населення

У 2021р. **середньомісячна заробітна плата (номінальна)** штатних працівників підприємств, установ, організацій (із кількістю працюючих 10 осіб і більше) становила 14014 грн і порівняно із 2020р. збільшилася на 20,9%.

До видів економічної діяльності з найвищою середньомісячною заробітною платою належали працівники державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування, професійної, наукової та технічної діяльності, фінансових та страхових установ, сфери інформацій та телекомунікацій, а також авіаційного транспорту; серед промислових видів діяльності – підприємств добувної промисловості і розроблення кар'єрів, із постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, із виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, де середньомісячна заробітна плата перевищила середній показник по економіці в 1,4–2,0 раза.

Найнижча середньомісячна заробітна плата спостерігалася на підприємствах поштової та кур'єрської діяльності, тимчасового розміщування й організації харчування, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури і не перевищувала 74,7% від середнього показника по економіці.

Середньомісячна заробітна плата в усіх регіонах була вище мінімальної, разом з тим лише у трьох із них вона перевищила середній рівень по Україні: м.Київ – 20558 грн, Донецька область – 14853 грн, Київська – 14290 грн. Найнижчий рівень середньомісячної заробітної плати, який не перевищував 81,7% від середнього по економіці, спостерігався в Чернівецькій, Кіровоградській, Чернігівській, Херсонській та Волинській областях.

Індекс реальної заробітної плати у 2021р. порівняно із 2020р. становив 110,5%.

Заборгованість із виплати заробітної плати у 2021р. збільшилася на 22,8%, або на 595,5 млн.грн, і на 1 січня 2022р. становила 3207,1 млн.грн, що дорівнює 2,5% фонду оплати праці, нарахованого за грудень 2021р.

Суттєве збільшення заборгованості з виплати заробітної плати у 2021р. спостерігалось на підприємствах із виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (на 110,7 млн.грн), будівництві (на 69,0 млн.грн), добуванні кам'яного та бурого вугілля (на 57,3 млн.грн), транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності (на 55,4 млн.грн).

Збільшення заборгованості з виплати заробітної плати у 2021р. спостерігалось у 19 регіонах, а найсуттєвіше – у Дніпропетровській (на 177,8 млн.грн), Харківській (на 83,4 млн.грн), Львівській (на 60,9 млн.грн) областях та м.Києві (на 129,9 млн.грн).

Кількість працівників, яким не виплачено заробітну плату, зменшилась на 25,7% і на 1 січня 2022р. становила 1133,8 тис. осіб, або 1,6% від середньооблікової кількості штатних працівників. Кожному із зазначених працівників не було виплачено в середньому 28,2 тис.грн, що в 1,6 раза перевищує середню заробітну плату за грудень 2021р.

Ціни

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) за 2021р. становив 110,0% (за 2020р. – 105,0%).

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 12,7%. Найбільше (на 38,8–18,7%) подорожчали соняшникова олія, цукор, продукти переробки зернових, сало, яйця, хліб. На 13,9–9,3%

підвищилися ціни на рис, масло, м'ясо та м'ясопродукти, овочі, молоко та молочні продукти, макаронні вироби, рибу та продукти з риби. Водночас на 10,2% подешевшали фрукти.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива зросли на 9,8%, що пов'язано з підвищенням тарифів на електроенергію на 26,5%, каналізацію – на 18,6%, природний газ – на 15,5%, водопостачання – на 11,8%.

Зростання цін у сфері охорони здоров'я на 6,1% відбулося за рахунок подорожчання амбулаторних послуг на 11,3%, послуг лікарень – на 10,5%.

Ціни на транспорт зросли на 11,1% передусім через подорожчання палива та мастил на 26,5% і транспортних послуг на 17,1%.

Індекс цін на житло за 2021р. становив 117,7% (за 2020р. – 108,4%).

На первинному ринку житла ціни зросли на 16,7%, на вторинному – на 18,4%.

Індекс цін виробників промислової продукції за 2021р. становив 162,2% (за 2020р. – 114,5%).

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря ціни зросли майже у 2,9 раза, добувній промисловості і розробленні кар'єрів – на 56,5%, переробній промисловості – на 28,1%.

Індекс цін у будівництві за 2021р. становив 120,5% (за 2020р. – 109,6%).

У будівництві будівель зафіксовано зростання цін на 20,7%, інженерних споруд – на 20,3%.

Промисловість

У 2021р. порівняно із 2020р. **індекс промислової продукції** становив 101,1%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** виробництво продукції збільшилося на 0,9%, у т.ч. у добуванні кам'яного та бурого вугілля – на 3,3%, металевих руд – на 2,5%, інших корисних копалин та розробленні кар'єрів – на 19,0%. Водночас у добуванні сирової нафти та природного газу спостерігалось зменшення виробництва продукції на 2,2%. За 2021р. видобуто 19,4 млрд.м³ природного газу, 1,6 млн.т сирової нафти, випущено (видобуто) 53,5 млн.т руди та концентратів залізних агломерованих, 23,0 млн.т кам'яного вугілля.

У **переробній промисловості** індекс промислової продукції становив 101,5%.

На підприємствах із **виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів** виробництво продукції зменшилося на 6,5%, у т.ч. у виробництві олії та тваринних жирів – на 20,6%, молочних продуктів – на 7,5%, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів – на 1,7%, напоїв – на 0,1%, тютюнових виробів – на 11,2%. Разом із цим у виробництві м'яса та м'ясних продуктів спостерігалось зростання виробництва продукції на 2,1%, хліба, хлібобулочних і борошняних виробів – на 1,3%, какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів – на 0,5%, цукру – на 31,9%, переробленні та консервуванні фруктів і овочів – на 8,6%. У 2021р. вироблено 32,9 тис.т яловичини і телятини, свіжої чи охолодженої - туш, напівтуш, четвертин необвалених, 228,2 тис.т свинини свіжої чи охолодженої - туш, напівтуш (уключаючи оброблені сіллю чи консервантами для тимчасового зберігання), 352,7 тис.т м'яса курей, курчат, свіжого чи охолодженого - частин тушок, 240,0 тис.т виробів ковбасних та подібних продуктів з м'яса, субпродуктів чи крові тварин та подібних виробів і харчових продуктів на їхній основі (крім виробів ковбасних з печінки та страв готових), 28,0 тис.т овочів (крім картоплі), фруктів, горіхів, грибів та частин рослин їстівних інших, приготовлених чи консервованих з додаванням оцту чи оцтової кислоти, 4,6 млн.т олій соняшникової та сафролової та їх фракцій, нерафінованих (крім хімічно модифікованих), 58,4 тис.т молока та вершків незгущених й без додавання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1%, але не більше 6%, у первинних пакуваннях об'ємом нетто не більше 2 л, 71,0 тис.т масла вершкового жирністю не більше 85%, 85,3 тис.т сиру свіжого неферментованого (недозрілого і невитриманого; уключаючи сир із молочної сироватки та кисломолочний сир), 70,1 тис.т сиру тертого, порошкового, голубого та іншого неплавленого, 75,0 тис.т цукерок шоколадних (крім цукерок із вмістом алкоголю, шоколаду в брикетах, пластинах чи плитках), 50,9 млн.л чист. спирту горілки з вмістом спирту не більше 45,4%, 169,8 млн.дал пива солодового (крім пива безалкогольного і пива з вмістом алкоголю не більше 0,5%), 89,7 млн.дал води натуральної мінеральної газованої, 58,9 млрд.шт сигарет, які містять тютюн або суміші тютюну із заміниками тютюну.

У **текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** індекс промислової продукції становив 101,5%, у т.ч. у текстильному виробництві – 114,0%, виробництві одягу – 88,4%, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – 109,8%. За 2021р. вироблено 1,2 млн. жіночих та дівчачих суконь трикотажних машинного або ручного в'язання, 124,5 тис. чоловічих та хлопчачих костюмів та комплектів (крім трикотажних), 466,1 тис. чоловічих та хлопчачих піджаків та блейзерів (крім трикотажних), 505,7 тис. жіночих та дівчачих жакетів та блейзерів (крім трикотажних), 60,5 млн. пар панчішно-шкарпеткових виробів інших (уключаючи шкарпетки).

У **виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності** виробництво продукції зросло на 5,4%, у т.ч. у виробництві паперу та паперових виробів – на 3,3%, в

обробленні деревини та виготовленні виробів з деревини та корка – на 13,2%. Водночас у поліграфічній діяльності, тиражуванні записаної інформації виробництво продукції зменшилося на 0,1%.

На підприємствах із **виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення** спостерігалось збільшення виробництва продукції на 5,1%.

У **виробництві хімічних речовин і хімічної продукції** індекс промислової продукції становив 98,8%, у т.ч. у виробництві основної хімічної продукції, добрив і азотних сполук, пластмас і синтетичного каучуку в первинних формах – 93,9%, фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик – 89,7%, мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування, парфумних та косметичних засобів – 100,7%. У 2021р. виготовлено 6,2 млн. дал спирту етилового неденатурованого із вмістом спирту не менше 80 об. %, 39,4 тис. т фарб та лаків, уключаючи емалі та політури, на основі складних поліефірів, диспергованих чи розчинених у летких органічних розчинниках (крім тих, які з вмістом розчинника більше 50% маси розчину), 7,9 тис. т мила та речовин поверхнево-активних органічних у брусках та подібних формах (крім для туалетних цілей), 191,5 тис. т розфасованих для роздрібної торгівлі засобів мийних та для чищення, які містять або не містять мило, уключаючи допоміжні засоби для миття, 6,1 тис. т засобів косметичних для макіяжу чи догляду за шкірою.

У **виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів** виробництво продукції скоротилося на 2,6%.

На підприємствах із **виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції** індекс промислової продукції становив 107,5%, у т.ч. у виробництві гумових і пластмасових виробів – 103,3%, іншої неметалевої мінеральної продукції – 110,2%.

У **металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування**, індекс промислової продукції становив 105,2%, у т.ч. у виробництві чавуну, сталі та феросплавів – 105,5%, труб, порожнистих профілів і фітингів зі сталі – 116,0%, іншої продукції первинного оброблення сталі – 108,0%, дорогоцінних та інших кольорових металів – 96,1%, готових металевих виробів – 103,2%. За 2021р. виплавлено 20,8 млн. т чавуну переробного і дзеркального у чушках, болванках чи формах первинних інших, вироблено 1,1 млн. т зливків, форм первинних інших, напівфабрикатів для виробництва труб безшовних, зі сталі легованої (крім неіржавної), 141,8 тис. т труб і трубок, зварних, круглого поперечного перерізу, гарячого або холодного формування, із зовнішнім діаметром не більше 406,4 мм, зі сталі іншої, крім неіржавної, 164,7 тис. т листів профільованих (ребристих) холоднодеформованих, зі сталі нелегованої.

У **машинобудуванні** виробництво продукції зросло на 8,0%, у т.ч. у виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – на 9,5%, електричного устаткування – на 18,9%, машин і устаткування загального призначення – на 2,6%, для сільського та лісового господарства – на 27,9%, добувної промисловості та будівництва – на 14,2%, у виробництві інших машин і устаткування загального призначення – на 12,5%, автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів – на 23,2%, залізничних локомотивів і рухомого складу – на 1,5%. Поряд із цим у виробництві машин і устаткування для металургії спостерігалось скорочення виробництва продукції на 28,4%. У 2021р. вироблено 1,2 тис. тракторів з потужністю двигуна більше 59 кВт, 2,9 тис. машин для очищення, сортування або калібрування насіння, зерна або культур бобових сушених, 898 засобів автотранспортних для перевезення 10 і більше осіб, 14,7 тис. причепів та напівпричепів інших, 2,4 тис. вагонів вантажних та вагонів-платформ, залізничних або трамвайних, несамохідних.

У **постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря** виробництво продукції зменшилося на 0,1%. За 2021р. вироблено 150,0 млрд. кВт·год електроенергії, у т.ч. тепловими та атомними електростанціями відповідно 48,1 млрд. кВт·год і 86,2 млрд. кВт·год.

Сільське господарство

За попередніми розрахунками, **індекс сільськогосподарської продукції** у 2021р. порівняно із 2020р. становив 114,4%, у т.ч. у підприємствах – 119,2%, у господарствах населення – 105,5%. Індекс продукції рослинництва становив 119,9%, продукції тваринництва – 95,6%.

У господарствах усіх категорій у 2021р. жива маса сільськогосподарських тварин, які були реалізовані на забій, становила 3,4 млн. т, що на 2,4% менше порівняно із 2020р., обсяг виробництва (валовий надій) молока – 8,7 млн. т (на 5,9% менше), кількість одержаних яєць від птиці свійської – 14,1 млрд. шт (на 13,0% менше). Частка господарств населення в загальному виробництві цих продуктів тваринництва складала відповідно 32%, 68% та 50%.

За розрахунками, на 1 січня 2022р. загальна кількість великої рогатої худоби становила 2,7 млн. голів (на 6,4% менше, ніж на 1 січня 2021р.), у т.ч. корів – 1,6 млн (на 6,6% менше), свиней – 5,6 млн (на 5,8% менше), овець і кіз – 1,1 млн (на 4,1% менше), птиці свійської – 208,2 млн. голів (на 3,8% більше). У господарствах населення утримувалось 63% загальної кількості великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 73%; свиней – 36%, овець і кіз – 85%, птиці всіх видів – 43%.

Будівництво

У 2021р. підприємствами країни **вироблено будівельної продукції** (виконано будівельних робіт) на суму 253,9 млрд.грн. **Індекс будівельної продукції** у 2021р. порівняно із 2020р. становив 105,1%.

Обсяги виробленої будівельної продукції з будівництва будівель зросли на 7,9% (житлових – на 16,8%, нежитлових – на 3,2%), інженерних споруд – на 3,1%.

Нове будівництво склало 29,6% від загального обсягу виробленої будівельної продукції, ремонт (капітальний та поточний) – 45,0%, реконструкція та технічне переоснащення – 25,4%.

Підприємствами 7 регіонів країни (м.Києва, Одеської, Дніпропетровської, Харківської, Львівської, Київської та Вінницької областей) виконано 71,5% загального обсягу будівництва.

Транспорт

У 2021р. **вантажобіг** підприємств транспорту становив 289,3 млрд.ткм, або 99,7% від обсягу 2020р. Підприємствами транспорту **перевезено** 619,9 млн.т **вантажів**, що на 3,3% більше, ніж у 2020р.

У 2021р. залізничним транспортом перевезено 314,3 млн.т вантажів, що на 2,9% більше, ніж у 2020р. Перевезення хімічних і мінеральних добрив збільшилося на 22,9%, цементу – на 12,3%, брухту чорних металів – на 10,4%, коксу – на 9,0%, будівельних матеріалів – на 8,7%, нафти і нафтопродуктів – на 7,6%, лісових вантажів – на 6,9%, чорних металів – на 5,9%, кам'яного вугілля – на 3,3%. Разом із цим перевезення зерна та продуктів перемелу знизилося на 4,3%, залізної та марганцевої руди – на 2,7%.

Підприємствами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) у 2021р. виконано вантажобіг в обсязі 46,4 млрд.ткм, який збільшився на 10,5% порівняно із 2020р., та перевезено 222,6 млн.т вантажів, що на 16,2% більше, ніж у 2020р.

Водним транспортом у 2021р. перевезено вантажів у обсязі 5,3 млн.т, що на пасажирського транспорту 4,8% менше, ніж у 2020р.

У 2021р. порівняно із 2020р. обсяги перекачки вантажів трубопровідним транспортом зменшилися на 20,4%.

У 2021р. вантажобіг авіаційного транспорту становив 346,3 млн.ткм, що на 9,5% більше, ніж у 2020р. Авіаційним транспортом перевезено 81,8 тис.т вантажів, що на 7,3% менше, ніж у 2020р.

У 2021р. **пасажирообіг** підприємств транспорту становив 62,3 млрд.пас.км, або 127,1% від обсягу 2020р. Послугами пасажирського транспорту скористалися 2656,9 млн. пасажирів, або 103,4% від обсягу 2020р.

Перевезення пасажирів залізничним транспортом (з урахуванням перевезень міською електричкою) порівняно із 2020р. збільшилося на 19,0%. Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 1090,9 млн. пасажирів, що на 0,6% більше, ніж у 2020р. Авіаційним транспортом перевезено 9,2 млн. пасажирів, що на 91,7% більше, ніж у 2020р. Міським електротранспортом перевезено 1475,0 млн. пасажирів, що на 4,4% більше, ніж у 2020р.

Внутрішня торгівля

Оптовий товарооборот підприємств оптової торгівлі (юридичних осіб) у 2021р. становив 3341,1 млрд.грн. Порівняно із 2020р. його фізичний обсяг знизився на 6,8%.

Оборот роздрібною торгівлі, який уключає дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у 2021р. становив 1443,3 млрд.грн, що на 10,7% більше від обсягу 2020р. У грудні 2021р. порівняно із груднем 2020р. оборот зріс на 5,1%, проти листопада 2021р. – на 19,3%.

Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі (юридичних осіб) у 2021р. становив 1044,4 млрд.грн, що на 10,9% більше від обсягу 2020р. У грудні 2021р. роздрібний товарооборот становив 110,9 млрд.грн і проти грудня 2020р. зріс на 5,8%, проти листопада 2021р. – на 19,3%.

Зовнішня торгівля товарами

У січні–листопаді 2021р. експорт **товарів** становив 61266,9 млн.дол. США, імпорт – 64874,2 млн.дол. Порівняно із січнем–листопадом 2020р. експорт товарів збільшився на 38,2% (на 16935,6 млн.дол.), імпорт товарів – на 33,8% (на 16384,9 млн.дол.). Негативне сальдо склало 3607,3 млн.дол. (у січні–листопаді 2020р. також негативне – 4158,0 млн.дол.).

Експорт товарів до країн Європейського Союзу (ЄС) порівняно із січнем–листопадом 2020р. збільшився на 51,6% та становив 24378,6 млн.дол., або 39,8% від його загального обсягу.

Найбільшу питому вагу в експорті товарів до країн ЄС мали: продукти агропромислового комплексу та харчової промисловості 27,5% від загального його обсягу, недорогоцінні метали та вироби з них – 24,1%, мінеральні продукти – 15,0%, механічні та електричні машини – 12,0%.

Серед країн-членів ЄС найбільше екпортувалися товари до Польщі, Італії, Німеччини та Нідерландів, серед інших країн світу – до Китаю, Туреччини, Російської Федерації, Індії та Єгипту.

Порівняно із січнем–листопадом 2020р. серед найбільших країн-партнерів експорт товарів збільшився до Італії на 81,8%, Чехії – на 80,5%, Туреччини – на 70,5%, Польщі – на 64,6%, США – на 63,5%, Румунії – на 46,3%, Німеччини – на 42,4%, Угорщини – на 28,1%, Нідерландів – на 26,6%, Іспанії – на 26,4%, Російської Федерації – на 24,2%, Індії – на 18,6%, Китаю – на 16,2%, Єгипту – на 12,5%.

Імпорт товарів із країн ЄС проти січня–листопада 2020р. збільшився на 25,4% і становив 25986,4 млн.дол., або 40,1% від його загального обсягу.

Найбільшу питому вагу в імпорті товарів із країн ЄС мали: механічні та електричні машини – 20,5%, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 18,1%, продукти агропромислового комплексу та харчової промисловості – 12,9%, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 12,2%, мінеральні продукти – 11,3%, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 7,8%.

Серед країн ЄС найбільші імпортні поставки товарів надходили з Німеччини, Польщі, Італії та Франції, серед інших країн світу – з Китаю, Російської Федерації, Білорусі, США, Туреччини та Швейцарії.

Порівняно із січнем–листопадом 2020р. імпорт товарів збільшився зі Швейцарії на 228,1%, Білорусі – на 65,9%, Литви – на 57,5%, Чехії – на 52,9%, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії – на 48,7%, Туреччини – на 36,3%, Російської Федерації – на 31,4%, Китаю – на 30,2%, Італії – на 23,4%, Франції – на 22,6%, Польщі – на 19,6%, Німеччини – на 18,2%, Угорщини – на 12,5% та США – на 8,6%, зменшився зі Словаччини на 17,9%.

Основу товарної структури експорту склали недорогоцінні метали та вироби з них, продукти рослинного походження, мінеральні продукти, жири та олії тваринного або рослинного походження, механічні та електричні машини, готові харчові продукти, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості й деревина і вироби з деревини.

Порівняно із січнем–листопадом 2020р. у структурі експорту товарів збільшилась питома вага чорних металів, руд, шлаку і золи. Натомість зменшилась питома вага зернових культур, жирів та олій тваринного або рослинного походження, електричних і механічних машин.

Основу товарної структури імпорту склали мінеральні продукти, механічні та електричні машини, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, недорогоцінні метали та вироби з них, готові харчові продукти, текстильні матеріали та текстильні вироби й продукти рослинного походження.

Порівняно із січнем–листопадом 2020р. у структурі імпорту товарів збільшилась питома вага палива мінерального; нафти та продуктів її перегонки, пластмас, полімерних матеріалів. Зменшилась питома вага засобів наземного транспорту, крім залізничного, електричних машин, фармацевтичної продукції.

Державна служба статистики України